YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi (YYU Journal of Education Faculty), 2018; 15(1):790-818, http://efdergi.yyu.edu.tr

http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2018.87 **Araştırma Makalesi** **ISSN: 1305-020**

Grafik Tasarım Eğitimi Alan Üniversite Öğrencilerinin Genel ve Akademik Öz-yeterlik Algıları

Sevtap KANAT*

Öz: Bu çalışmanın amacı; grafik tasarım eğitimi alan üniversite öğrencilerinin cinsiyet, yaş, anne ve baba eğitim düzeyi gibi değişkenlerine göre genel ve akademik öz yeterliliklerinin belirlenmesidir. Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim öğretim yılı güz döneminde İnönü Üniversitesi, Gazi Üniversitesi ve Necmettin Erbakan Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Grafik Tasarım bölümünde öğrenim gören 158 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Sherer ve arkadaşları tarafından geliştirilen Genel Özyeterlilik Ölçeği, Jerusalem ve Schwarzer tarafından geliştirilen Akademik Özyeterlilik Ölçeği kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen bulgulara göre; araştırmaya katılan kız ve erkek öğrencilerin cinsiyet ile akademik Öz-yeterlik algısı ve genel öz-yeterlik düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma yoktur. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaşı ile akademik öz-yeterlik algısı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma yoktur. Fakat genel öz-yeterlik algısı düzeyleri ile yaş arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma vardır. Elde edilen bulgulardan biri de araştırmaya katılan öğrencilerin akademik öz-yeterlik ve genel öz-yeterlik algı düzeylerinin anne ve baba eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemesidir. Öğrencilerin akademik öz-yeterlik ve genel öz-yeterlik algı düzeylerinin öğrenim gördükleri sınıflara göre ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır. Araştırmada elde edilen bulgulardan en manidar sonuç;

* Dr. Öğretim Üyesi İnönü Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Grafik Tasarım Bölümü, orcid.org/0000-0002-9182-0244 sevtap.kanat@inonu.edu.tr

Gönderim: *13.03.2018* ***Kabul:****26.05.2018* ***Yayın:****10.09.2018*

http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2018.87 **Araştırma Makalesi** **ISSN: 1305-020**

öğrencilerin akademik öz-yeterlik algısı düzeyleri ile genel öz yeterlilik algısı puanları arasında orta düzeyde negatif yönlü anlamlı bir ilişki olmasıdır.

Anahtar Kavramlar: öz-yeterlik, akademik öz-yeterlik, Grafik Tasarım

General and Academic Self-efficacy Perceptions of University Students Studying Graphic Design

Abstract: This study aims to determine general and academic self-efficacy levels of university students studying graphic design in terms of variables such as gender, age, and education level of their parents. The sample group of the research consists of 158 students studying in the Department of Graphic Design in the Faculty of Fine Arts and Design in Inonu University, Gazi University and Necmettin Erbakan University during fall semester of 2017-2018 academic year. As data collection tools, a Personal Information Form, developed by the researcher, The Self-efficacy Scale, developed by Sherer et al., and Academic Self-efficacy Scale, developed by Jerusalem and Schwarzer were utilized. According to the findings obtained in the study, there is no statistically significant difference between gender and the perceptions of academic self-efficacy and general self-efficacy levels of male and female students participating in the research. There is no statistically significant difference between the age of students participating in the research and their levels of academic self-efficacy perceptions. However, there is a statistically significant difference between the levels of general self-efficacy perceptions and the age variable. Another finding is that there is no statistically significant difference between the academic self-efficacy and general self-efficacy perceptions of the students in the research in terms of the education levels of their parents. The academic self-efficacy and general self-efficacy perceptions of the students statistically differs in terms

http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2018.87 **Araştırma Makalesi** **ISSN: 1305-020**

of the classes they study.The most significant finding in the research is that there is a significant relationship, moderately negative, between students' levels of academic self-efficacy and their perceptions of general self-efficacy.

Keywords: Self-efficacy, Academic self-efficacy, Graphic Design

Giriş

Bilgi ve iletişim çağı olarak nitelendirilen günümüzde bireyler, dijital bir dünyada doğmakta ve büyümektedir. Çocuklar küçük yaşta bu dijital araçları kullanmaya başlamaktadır. Bu da bireylere yaratıcı düşünme becerisi (Mutlu, 2017), daha fazla bilgi toplama ve deneyim kazandırmaktadır. Günümüz, bireylerin dijital teknolojileri hem günlük yaşamda hem de iş hayatında kullanmalarını zorunlu hale getirmiştir. Buda birçok meslek alanında olduğu gibi Grafik Tasarımı alanında da yetkin (Çuhadar, Gündüz ve Tanyeri, 2013) bireylere ihtiyaç duyulmasına neden olmuştur(Topal ve Akgün, 2014).

Günümüz çalışma koşullarına uygun teknolojileri kullanabilen hem akademik hem de sosyal anlamda yetkin bireylerin yetiştirilmesinde eğitim kurumları önemli rol oynamaktadır. Bu eğitim kurumlarından biri de üniversitelerdir. Bu araştırmada çalışma grubunu oluşturan Üniversitelerin Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Grafik Tasarımı Bölümünde eğitim alan öğrenciler, bir yandan akademik anlamda beklentileri karşılamaya çalışırken bir yandan da aileden bağımsız farklı bir ortamda kendi öz yeterliklerini kazanmaya çalışan, bağımsız bireyler olarak var olmaya çalışmaktadır (Ergür, 2016). Çünkü çağdaş toplumda saygın bir yer edinebilmek için genel ve akademik anlamda kendine güvenen öz-yeterlik algısı yüksek bireyler tercih edilmektedir.

YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi (YYU Journal of Education Faculty), 2018; 15(1):790-818, http://efdergi.yyu.edu.tr

http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2018.87 **Araştırma Makalesi** **ISSN: 1305-020**

Genel ve Akademik Öz-yeterlik

Albert Bandura öz-yeterlik kavramını "Sosyal Öğrenme Kuramı" nda ele aldığı yılandan korkan insanlardan esinlenerek ortaya çıkarmıştır. (Bandura, Barbaranelli, Caprara, ve Pastorelli, , 2001; Laçin, 2015). Öz-yeterlik, "bireyin belirlemiş olduğu hedefe ulaşabilmesi için gerekli eylemleri organize edebilmesi ve karşılaşabileceği sorunlarla başa çıkabilmek için kendi yeteneklerine olan inancını" ifade eder (Ushe ve Pajares, 2008; Alcı, Erden ve Baykal, 2008; Aydın, Ömür ve Argon, 2014; Milli, 2015; Birer ve Sonsel, 2013, Ergür 2016; Öncü,2012; Kurt ve Ekici, 2013; Özgen ve Bindak,2011; Köseoğlu,2010; Saracaloğlu, Certel, Varol ve Bahadır, 2012; Tabancalı ve Çelik, 2013; Güneş, Barış ve Kırbaşlar, 2013; Yokuş, 2014; Yılmaz, Gerçek, Köseoğlu ve Soran, 2006). Öz-yeterlik, bireyin hangi etkinliği seçeceğine, hedefine ulaşmak için harcayacağı çabaya, süreye, zorluklar karşısında yaşayacağı kaygı düzeyine ve güven duygusuna etki eder. Öz-yeterlik özellikle bireyin yeteneklerini en etkin biçimde nasıl kullanacağıyla ve kendine güvenmesiyle ilgilidir. Kısacası öz-yeterlik inancı bireyin duygularını, düşüncelerini ve kendilerini motive etme şeklini etkiler (Tierney ve Farmer, 2002; Yokuş, 2014; Buluç ve Demir, 2015).

Güçlü bir yeterlilik duygusuna sahip insanlar zor görevlerden kaçmak yerine meydan okumayı tercih ederler. İddialı amaçlar ortaya koyarlar ve amaçlarına ulaşmada kararlılıklarından asla vazgeçmezler. Bu süreçte başarısızlıklarla karşı karşıya kalsalar bile çabalarını arttırır ve sürdürürler (Topal ve Akgün,2014) . Hızlı bir şekilde yeterlilik inançlarını iyileştirirler. Bu da bireye başarıyı ve mutluluğu getirir. Stresi azaltır ve depresyona yatkınlık oranını düşürür (Doğan, Beyaztaş ve Koçak, 2012).

Öz-yeterlik inancının düşük olması ise; bireyin karşılaştığı zorlukların üstesinden gelmesini zorlaştırmakta (Buluç ve Demir, 2015) ve başarısızlık kaygısı yaşamasına sebep olmaktadır (Birer ve Sonsel, 2013). Olumsuz öz-yeterlik inancına sahip bireyler zorlu

http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2018.87 **Araştırma Makalesi** **ISSN: 1305-020**

görevlerden kaçarlar. Ulaşmak istedikleri hedefler için düşük bir istek ve kararlılığa sahiptirler (Ağaoğlu, 2012). Herhangi bir güçlükle karşılaştıklarında ben bu zorluğun üstesinden nasıl gelirim düşüncesi yerine yetersizlik düşüncesi, engeller ve olabilecek olumsuzluklar üzerine yoğunlaşırlar ve hemen vazgeçerler (Hancıyanar ve Bümen, 2012). Bu tip insanların inançlarını güçlendirmek çok zaman alır (Doğan ve diğ., 2012).

Akademik öz-yeterlik ise, "öğrencinin akademik bir alanda kendine verilen bir görevi başarıyla yapabileceğine olan inancını" ifade eder (Akbay 2009, Çuhadar ve diğ., 2013; Ergür, 2016; Tabancalı ve Çelik, 2013). Akademik öz-yeterlik inancının öğrencilerin akademik başarılarını pozitif yönde etkilediğine dair birçok araştırma vardır (Davis, Fedor, Parsons ve Herold, 2000; Ergür, 2016; Öncü, 2012; Özgen ve Bindak 2011; Yokuş, 2014). Yüksek akademik özyeterliliğe sahip bireyler akademik etkinliklere aktif olarak katılırlar ve öğrenme etkinliklerinde daha istekli olurlar. Karşılaştıkları güçlüklerle mücadelede daha etkili stratejiler geliştirip sonuca ulaşmada daha fazla çaba harcarlar.

Bireyin sahip olduğu özyeterlilik algısı, bilişsel ve duygusal alanda, bireyin motivasyonunda ve seçim süreçlerinde kendini göstermektedir.

Özyeterliğin Kaynakları

Bandura'ya göre öz-yeterlik inancı dört ana kaynaktan beslenmektedir. Bunlar;

Doğrudan Deneyimler: Bireyin en etkili, en güçlü ve kalıcı öz-yeterlik duygusunu kazanmasına sebep olan kaynaktır. Başarı ve başarısızlık gibi yaşanan tüm deneyimleri, bir davranışı bireyin kendisi tarafından tecrübe etmesi (Davis ve diğ., 2000) ve elde ettiği sonuçlar ile benzer eylemler için yeterlilik inancı geliştirmesi ve bu inanç doğrultusunda hareket etmesidir. Başarı, bireyin öz-yeterlik inancının güçlenmesine katkı sağlarken (Usher ve Pajares, 2008), başarısızlık öz yeterliliği zedelemekte ve kişinin cesaretinin kırılmasına sebep

http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2018.87 **Araştırma Makalesi** **ISSN: 1305-020**

olmaktadır. Zorluk ve aksiliklere karşı sabırla çabalayarak kazanılan deneyimler, başarının ve güçlü bir öz-yeterlik inancının oluşmasını sağlamaktadır. Elde edilen basit başarılar bile insanların başarısızlık karşısında cesaretlerinin kırılmadan, sonuca ulaşma isteğini sürdürmelerini sağlar (Laçin, 2015; Korkut ve Babaoğlan, 2012; Saracaloğlu ve diğ., 2012; Karl, O'leary-Kelly ve Martocchio, 1993).

Dolaylı Yaşantılar (Model Alma): Model alma, bireysel deneyim kadar etkili değildir. (Korkut ve Babaoğlan, 2012) Gözlem yoluyla benzer bir durum karşısında başarı sağlayan birini incelemek ve kendisinin de bunu yapabileceğine inanması, başarı beklentisi içine girmesini sağlar. Yani başka insanların deneyimlerinden faydalanılır (Saracaloğlu ve diğ., 2012; Laçin, 2015). Kişinin söz konusu alanda deneyimi ve bilgisi sınırlıysa veya hiç yoksa, bu konuda deneyimi olan insanların tecrübelerinden yararlanır (Usher ve Pajares, 2008). Birey, model aldığı kişinin yaş, cinsiyet ve eğitim düzeyi olarak kendine benzediğini düşünürse model aldığı kişinin başarı veya başarısızlığını görerek, izleyerek benzer bir durum karşısında kendi başarı yeteneği konusunda kendisine ön bilgi edinir (Korkut ve Babaoğlan, 2012; Yurdakul 2015; Laçin, 2015). Özellikle insanlar kendi standartlarına uygun, güçlü, sabırlı, korkusuz modeller seçmelidirler.

Sözel İkna: Bireyin öz-yeterlik algısının gelişmesinde etkili olan bir diğer kaynaksa sözel (sosyal) iknadır. Bir davranışın başarıyla yapılabileceğine ilişkin aile, arkadaş, meslektaş veya danışmanların teşvik, söz ve öğütlerle cesaretlendirmesi öz-yeterlik inancının gelişmesini sağlayabilir (Saracaloğlu ve diğ., 2012; Korkut ve Babaoğlan, 2012). Çevreden gelen "Sen bu işi yaparsın, sen bu problemi çok rahat çözersin." gibi sözel mesajlar bireyin problemi çözmek için azimle çaba harcamasına ve bu çabayı sürdürmesine sebep olabilir. Konu hakkındaki kişisel yetersizliğini ve kuşkularını bir yana bırakarak, zoru başarmak için motive olacaktır. Fakat gerçekçi olmayan teşvikler ise, bireyin çabalamasına rağmen başladığı işi

http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2018.87 **Araştırma Makalesi** **ISSN: 1305-020**

bitirememesine neden olacak ve birey hayal kırıklığına uğrayacaktır (Laçin, 2015; Yurdakul,2015). Bunun sonucu olarak da bireyin öz-yeterlik inancı azalacaktır.

Psikolojik ve Fizyolojik Durumlar: Bireyin bir davranışı veya bir görevi yerine getirirken o anki fiziksel ve duygusal durumu (kaygı, stres, yorgunluk ve ruh hali gibi) dikkate alınmalıdır. Bu nedenle bireyin o anki hissettikleri, yeteneklerine ilişkin yargılarını etkilemektedir (Usher ve Pajares, 2008 ; Öncü, 2012; Özgen ve Bindak, 2011; Kurt ve Ekici, 2013; Küçükyılmaz ve Duban, 2009). İyi hissetmesi, istenilen davranışı yerine getirme girişiminde bulunma olasılığını artırır (Yurdakul, 2015; Saracaloğlu ve diğ., 2012; Laçin, 2015). Bireyin olumsuz ruh hali, stres ve gerginlik performansını kötü yönde etkiler.

Yukarıda sözü edilen öz-yeterlik kaynaklarının etkisi bireyden bireye farklılık göstermektedir. Toplumun varlığını sürdürebilmesi için kendine güvenen, öz güveni tam, azimli, huzurlu bireylerin yetişmesi önemlidir. Bunun için de eğitim sistemine çok iş düşmektedir. Yarınlarımız olan gençlerimizi yetiştiren üniversitelerin amacı; öğrencilerimizi akademik bilgiler ile gelecekteki mesleklerine hazırlarken genel ve akademik öz-yeterlikleri yüksek bireyler yetiştirmektir. Özellikle öğrencilerin üniversiteye başladıkları dönemde öz-yeterlik algılarının belirlenmesi eğitimleri ve gelecekteki mesleki kariyerleri hakkında ipuçları elde etmemize yardımcı olacaktır. Öğrencilerin mesleki eğitimlerinde ne kadar istekli oldukları, sorumluluk sahibi olup olmadıkları onları daha iyi tanımamızı sağlayacaktır. Bunun sonucu olarak da öğrencilerin genel ve akademik öz-yeterlik algılarının geliştirilmesine yönelik eğitim programlarının düzenlenmesi yararlı olacaktır (Öncü, 2012). Bu araştırma kapsamındaki teorik ve uygulamalı bilgilerin daha sonraki araştırmalara bir kaynak oluşturması düşüncesiyle aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğrencilerin akademik öz-yeterlik ve genel öz-yeterlik ölçeklerinden aldıkları puanlar cinsiyete, yaşa ve sınıfa göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2018.87 **Araştırma Makalesi** **ISSN: 1305-020**

2. Öğrencilerin akademik öz-yeterlik ölçeğinden aldıkları puanlar anne ve babanın sahip olduğu eğitim durumuna göre farklılaşmakta mıdır?
3. Öğrencilerin akademik öz-yeterlik algı düzeyleri ile genel öz-yeterlik algı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Yöntem

Bu çalışmada, var olan durumu belirlemeye yönelik yapılan tarama (survey) modeli kullanılmıştır. "Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne kendi koşulları içinde ve olduğu gibi betimlenmeye çalışılmaktadır" (Karasar, 2011).

Çalışma Grubu: Araştırmanın çalışma grubunu, 2017-2018 eğitim öğretim yılı güz döneminde İnönü Üniversitesi, Gazi Üniversitesi ve Necmettin Erbakan Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Grafik Tasarım bölümünde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Bu fakültelerin Grafik Tasarım bölümlerinde toplam 210 öğrenci öğrenim görmektedir. Toplam 180 öğrenciye ulaşılmış ölçekleri hatasız dolduran 158 öğrenci araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur

Katılımcıların cinsiyet, yaş, anne eğitim, baba eğitim durumlarına ve eğitim gördükleri sınıflara ilişkin bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1.

Çalışma Grubunda Yer Alan Öğrencilere İlişkin Bilgiler

Cinsiyet		
	Frekans	%
Kız	100	63,3
Erkek	58	36,7
Yaş		
17-21 Yaş	114	72,2
22-26 Yaş	44	27,8
Anne Eğitim Durumu		

http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2018.87 **Araştırma Makalesi** **ISSN: 1305-020**

İlkokul	71	44,9
Orta Okul	35	22,2
Lise	23	14,6
Üniversite	10	6,3
Diğer	19	12,0
Baba Eğitim Durumu		
İlkokul	47	29,7
Orta Okul	43	27,2
Lise	45	28,5
Üniversite	16	10,1
Diğer	7	4,4
Sınıf		
Birinci Sınıf	65	41,1
İkinci Sınıf	37	23,4
Üçüncü Sınıf	26	16,5
Dördüncü Sınıf	30	19,0
Toplam	158	100,0

Veri toplama araçları

Kişisel Bilgi Formu: Katılımcıların cinsiyet, yaş, ailesinin eğitim düzeyi ve durumunu belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formuyla çoktan seçmeli yanıtlar alınmıştır.

Akademik Öz-yeterlik Ölçeği (AÖÖ): Jerusalem ve Schwarzer tarafından geliştirilen ölçeğin Türkçeye uyarlaması Yılmaz, Gürçay ve Ekici tarafından yapılmıştır. Tek boyutlu bir yapıya sahip olan ölçek, 4'lü Likert Tipi (1=Bana tamamen uyuyor, 4=Bana hiç uymuyor) derecelendirme ile hazırlanmış ve 7 maddeden oluşmaktadır. Kişinin bu ölçekten alınabileceği en düşük puan 7 ve en yüksek puan 28'dir. Anketten alınan puanın yüksekliği, öz-yeterlik inancının yüksekliğini göstermektedir.

Genel Öz yeterlilik Ölçeği: Sherer ve arkadaşları tarafından geliştirilen Genel Özyeterlilik Ölçeği'nin özgün formu 23 maddeden oluşmaktadır. Ölçek Yıldırım ve İlhan tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Genel Özyeterlilik Ölçeği 17 maddeden oluşmaktadır. Bu ölçekte

http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2018.87 **Araştırma Makalesi** **ISSN: 1305-020**

"Sizi ne kadar tanımlıyor?" sorusuna beş dereceli olarak "hiç" ve "çok iyi" yanıtları arasında değişen cevapların verilebildiği Likert tipi kullanılmıştır. Her soruda alınacak puan 1-5 arasında değişmektedir. Ölçekteki 2, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 14, 16 ve 17. maddeler ters puanlanmaktadır. Ölçek toplam puanı 17-85 arasında değişmekte ve puanın artması öz-yeterlik inancının arttığını göstermektedir.

Verilerin analizi: Araştırmada elde edilen veriler, bağımsız örneklem t-testi, tek yönlü varyans analizi testi (ANOVA), Kruskal-Wallis Testi ve Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi kullanılarak çözümlenmiştir. Anlamlılık düzeyi 0,05 olarak alınmıştır.

Bulgular

Araştırmada öğrencilerin akademik öz-yeterlik ve genel öz-yeterlik algılarına yönelik betimsel istatistik değerler incelenmiştir. Gerçekleştirilen analiz sonucunda elde edilen bulgular Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2.

Öğrencilerin Akademik Öz-Yeterlik ve Genel Öz-Yeterlik Algılarına ilişkin Ortalamalar

Değişken	Puan Aralığı	n	$\bar{X}$	ss
Akademik Öz-Yeterlik	7-28	158	14,70	2,98
Genel Öz-Yeterlik	17-85	158	65,65	10,16

Tablo 2'de yer alan verilere göre öğrencilerin akademik öz-yeterlik algılarına ilişkin ortalama puan ($\bar{X}$ =14.70) incelendiğinde akademik öz-yeterlik algısının orta düzeyde olduğu ifade edilebilir. Öğrencilerin akademik öz-yeterlik algılarına ilişkin ortalama puan ($\bar{X}$=65,65) incelendiğinde ise genel öz-yeterlik algısının iyi düzeyde olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin akademik öz-yeterlik ve genel öz yeterlik algılarının cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla araştırmada bağımsız gruplar için t testinden

http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2018.87 **Araştırma Makalesi** **ISSN: 1305-020**

yararlanılmıştır. Gerçekleştirilen analiz sonucu elde edilen bulgular Tablo 3'de gösterilmektedir.

Tablo 3.

Öğrencilerin Akademik Öz-yeterlik ve Genel Öz-yeterlik ölçeklerinden aldıkları Puanların Cinsiyete Göre t testi Analizi Sonuçları

	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	p
Akademik Öz-yeterlik	Erkek	100	14,8800	2,72393	156	,388	,699
	Kız	58	15,0690	3,31325			
Genel Öz-yeterlik	Erkek	100	66,8100	9,18793	156	1,340	,182
	Kız	58	64,6552	10,64178			

Tablo 3 'e göre; araştırmaya katılan kız ve erkek öğrencilerin akademik öz-yeterlik algısı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma yoktur ($t_{(156)}$= ,388, p> 0,05). Erkek ($\bar{x}$=14,8800) ve Kız ($\bar{x}$=15,0690) öğrencilerin Akademik öz-yeterlik algılarına ilişkin ortalamalar incelendiğinde kız ve erkeklerin akademik öz-yeterlik algı düzeylerinin aynı olduğu görülmektedir.

Yine genel öz-yeterlik algısı düzeyleri arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma yoktur ($t_{(156)}$= 1,340, p> 0.05). Erkek ($\bar{x}$=66,8100) ve kız ($\bar{x}$=64,6552) öğrencilerin genel öz-yeterlik algılarına ilişkin ortalamalar incelendiğinde kız ve erkeklerin akademik genel öz-yeterlik algı düzeylerinin aynı olduğu görülmektedir.

Tablo 4.

Öğrencilerin Akademik Öz-yeterlik ve Genel Öz-yeterlik ölçeklerinden aldıkları Puanların Yaşa Göre t testi Analizi Sonuçları

	Yaş	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	p
Akademik Öz-yeterlik	17-21	114	15,1842	2,72506	156	1,622	,107
	22-26	44	14,3409	3,40958			
Genel Öz-yeterlik	17-21	114	64,9211	10,05924	156	2,492	,014*
	22-26	44	68,8636	8,42916			

http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2018.87 **Araştırma Makalesi** **ISSN: 1305-020**

*p<0,05

Tablo 4'e göre; araştırmaya katılan kız ve erkek öğrencilerin akademik öz-yeterlik algı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma yoktur ($t_{(156)}$= 1,622, p> 0,05). Yaşı 17-21 ($\bar{x}$=15,1842) ve yaşı 22-26 ($\bar{x}$=14,3409) olan öğrencilerin akademik öz-yeterlik algılarına ilişkin ortalamalar incelendiğinde yaşı 17-21 ve yaşı 22-26 olan öğrencilerin akademik öz-yeterlik algı düzeylerinin aynı olduğu görülmektedir.

Genel öz-yeterlik algı düzeyleri arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma vardır ($t_{(156)}$= 2,492, p< 0,05). Yaşı 17-21 ($\bar{x}$=64,9211) ve yaşı 22-26 ($\bar{x}$=68,8636) olan öğrencilerin genel öz-yeterlik algılarına ilişkin ortalamalar incelendiğinde yaşı 22-26 olan öğrencilerin genel öz-yeterlik algı düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 5.

Öğrencilerin Akademik Öz-yeterlik ölçeğinden aldıkları Puanların Anne Eğitim Durumuna Göre Kruskal-Wallis Testi Analizi Sonuçları

Eğitim Durumu	n	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p	Anlamlı Fark
İlkokul	71	77,03	4	4,505	,342	Yok
Ortaokul	35	73,67				
Lise	23	95,28				
Üniversite	10	91,35				
Diğer	19	74,13				

Tablo 5'e göre araştırmaya katılan öğrencilerin akademik öz-yeterlik algısı düzeyleri arasında anne eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur. (X^2= 4,505, p> .05). Bu bulgudan hareketle öğrencilerin anne eğitim düzeylerinin öğrencilerin akademik öz-yeterlik algısı düzeylerini etkilemediği söylenebilir.

Tablo 6.

Öğrencilerin Genel Öz-yeterlik ölçeğinden aldıkları Puanların Anne Eğitim Durumuna Göre Kruskal-Wallis Testi Analizi Sonuçları

http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2018.87 **Araştırma Makalesi** **ISSN: 1305-020**

Eğitim Durumu	n	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p	Anlamlı Fark
İlkokul	71	78,25	4	3,701	,448	Yok
Ortaokul	35	82,01				
Lise	23	83,07				
Üniversite	10	55,45				
Diğer	19	87,87				

Tablo 6'ya göre araştırmaya katılan öğrencilerin genel öz-yeterlik algısı düzeyleri arasında anne eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur. (χ^2= 3,701, p> .05). Bu bulgudan hareketle öğrencilerin anne eğitim düzeylerinin öğrencilerin genel öz-yeterlik algısı düzeylerini etkilemediği söylenebilir.

Tablo 7.

Öğrencilerin Akademik Öz-yeterlik ölçeğinden aldıkları Puanların Baba Eğitim Durumuna Göre Kruskal-Wallis Testi Analizi Sonuçları

Eğitim Durumu	n	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p	Anlamlı Fark
İlkokul	47	80,03	4	1,799	,773	Yok
Ortaokul	43	73,52				
Lise	45	85,59				
Üniversite	16	80,50				
Diğer	7	71,21				

Tablo 7'ye göre araştırmaya katılan öğrencilerin akademik öz-yeterlik algısı düzeyleri arasında baba eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur (χ^2 =1,799, p> .05). Bu bulgudan hareketle öğrencilerin baba eğitim düzeylerinin öğrencilerin akademik öz-yeterlik algısı düzeylerini etkilemediği söylenebilir.

Tablo 8.

Öğrencilerin Genel Öz-yeterlik ölçeğinden aldıkları Puanların Baba Eğitim Durumuna Göre Kruskal-Wallis Testi Analizi Sonuçları

Eğitim Durumu	n	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p	Anlamlı Fark
İlkokul	47	80,91	4	2,068	,723	Yok
Ortaokul	43	82,99				
Lise	45	80,96				

http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2018.87 **Araştırma Makalesi** **ISSN: 1305-020**

Üniversite	16	65,53
Diğer	7	71,14

Tablo 8'e göre araştırmaya katılan öğrencilerin genel öz-yeterlik algısı düzeyleri arasında baba eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur. (χ^2= 2,068, p> .05). Bu bulgudan hareketle öğrencilerin baba eğitim düzeylerinin öğrencilerin genel öz-yeterlik algısı düzeylerini etkilemediği söylenebilir.

Tablo 9.

Öğrencilerin Akademik Öz-yeterlik ölçeğinden aldıkları Puanların Öğrenim Gördüğü Sınıfa Göre Anova testi Analizi Sonuçları

Sınıf	n	$\bar{x}$	S		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
1	65	14,72	2,939	Gruplar arası	117,864	3	39,288	4,86	,003	3-1,4
2	37	14,75	2,650	Gruplar içi	1243,731	154	8,076			
3	26	16,80	1,720	Toplam	1361,595	157				
4	30	14,06	3,542							

Tablo 9'a göre araştırmaya katılan öğrencilerin akademik öz-yeterlik algısı düzeyleri arasında öğrenim gördükleri sınıflara göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır. ($F_{(3; 154)}$ = 4,865, p< .05). Bu bulgudan hareketle öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf düzeylerinin öğrencilerin akademik öz-yeterlik algısı düzeylerini etkilediği söylenebilir. 3. sınıfta ($\bar{x}$=16,8077) öğrenim gören öğrenciler ile 1 sınıfta ($\bar{x}$=14,7231) öğrenim gören öğrenciler ve 4. sınıfta ($\bar{x}$=14,0667) öğrenim gören öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu bulgudan hareketle 3. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin akademik öz-yeterlik algılarının 1. sınıfta ve 3. sınıfta öğrenim gören öğrencilere göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 10.

Öğrencilerin Genel Öz-yeterlik ölçeğinden aldıkları Puanların Öğrenim gördüğü Sınıfa Göre Anova testi Analizi Sonuçları

http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2018.87 **Araştırma Makalesi** **ISSN: 1305-020**

Sınıf	n	$\bar{x}$	S		Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
1	65	64,30	11,072	Gruplar arası	814,079	3	271,360	2,94	,035	1-4
2	37	66,37	7,854	Gruplar içi	14168,864	154	92,006			
3	26	64,73	8,874	Toplam	14982,943	157				
4	30	70,40	8,576							

Tablo 10'a göre araştırmaya katılan öğrencilerin genel öz-yeterlik algısı düzeyleri arasında öğrenim gördükleri sınıflara göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır. ($F_{(3;\ 154)}$ = 2,949, p< .05). Bu bulgudan hareketle öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf düzeylerinin öğrencilerin genel öz-yeterlik algısı düzeylerini etkilediği söylenebilir. 4. sınıfta ($\bar{x}$=70,4000) öğrenim gören öğrenciler ile 1 sınıfta ($\bar{x}$=64,3077) öğrenim gören öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu bulgudan hareketle 4. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin genel öz-yeterlik algılarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 11.

Akademik öz-yeterlik algısı düzeyleri ile Genel öz-yeterlik algısı Düzeyleri arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi Sonuçları

Değişken	N	r	p
Akademik öz-yeterlik Genel Öz-yeterlik	158	-0,420	0,000

Tablo 11'e göre öğrencilerin Akademik öz-yeterlik algısı düzeyleri ile Genel öz-yeterlik algısı puanları arasında orta düzeyde negatif yönlü anlamlı bir ilişki vardır. Bu bulgu öğrencilerin Genel öz-yeterlik puanları arttıkça akademik öz-yeterlik puanları düşmektedir şeklinde yorumlanabilir [r(158)=-0,420; p<0,01].

Tartışma ve Sonuç

Grafik Tasarım eğitimi alan üniversite öğrencilerinin cinsiyet, okudukları sınıf, yaş, anne ve baba eğitim düzeyi gibi değişkenlere göre genel ve akademik özyeterliliklerinin belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada elde edilen bulgulara göre; araştırmaya katılan öğrencilerin

http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2018.87 **Araştırma Makalesi** **ISSN: 1305-020**

cinsiyet ile akademik öz-yeterlik algısı ve genel öz-yeterlik düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma yoktur. Erkek ve kız öğrencilerin akademik öz-yeterlik ve genel öz-yeterlik algılarına ilişkin ortalamalar incelendiğinde kız ve erkek öğrencilerin genel ve akademik öz-yeterlik algı düzeylerinin aynı olduğu görülmektedir. Bunda toplumun çocuk yetiştirmede, cinsiyete dayalı ayrım yapmadan eşit şartlarda eğitim imkânı sunması önemli bir faktör olabilir. Toplumumuzdaki geleneksel kadın rolünün değişmesi ile akademik, sanatsal, sportif alanlarda ve bütün meslek alanlarında kadınların çalışmasında sınırlamaların olamaması önemlidir. Çağdaş bir toplumda kadın ve erkeklerin karma eğitim alması, aynı akademik hedeflere ulaşma doğrultusunda eğitim alması onların özyeterlilik inançları doğrultusunda farklılaşmamasının sebepleri arasında sayılabilir.

Genel veya akademik öz-yeterlik algısının cinsiyete göre bir fark göstermediği bulgusu bazı araştırmalarla da (Aslan ve Doğan, 2017; Milli, 2015;Altıntaş, Özdemir ve Kerpiç, 2012; Altun ve Yazıcı, 2012; Bülbül ve Çuhadar, 2012; Çuhadar ve diğ., 2013; Doğan ve diğ., 2012; Ağaoğlu, 2012; Küçükyılmaz ve Duban, 2009; Öksüz ve Coşkun, 2012; Saracaloğlu ve diğ., 2012; Tabancalı ve Çelik, 2013; Yokuş,2014 ; Elkatmış, 2018; Şirin ve Duman, 2018) tutarlılık göstermektedir.

Ayrıca literatür taraması yapıldığında elde ettiğimiz bulguları desteklemeyen (Aydın ve diğ. , 2014; Aydıner, 2011; Birer ve diğ., 2013; Ergür, 2016; Korkut ve Babaoğlan, 2012; Nuri, Direktör ve Serin, 2017; Özgen ve Bindak, 2011; Kılınç ve Örs, 2017; Türkeli, Hazar, Demir ve Namlı, 2017) çalışmalara da rastlanmıştır.

Araştırmada elde edilen bir diğer bulgu ise; katılan öğrencilerin yaşı ile akademik öz-yeterlik algısı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma olmamasıdır. Elde edilen bu sonuç, Yılmaz ve diğ. (2006)'nin Hacettepe Üniversitesi Biyoloji Bölümü öğretmen

http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2018.87 **Araştırma Makalesi** **ISSN: 1305-020**

adaylarının bilgisayarla ilgili öz-yeterlik inançlarını belirlemeye yönelik yaptığı çalışma ile paralellik göstermektedir.

Fakat Tabancalı ve Çelik (2013), öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlikleri ile öğretmen öz-yeterlilikleri arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmada akademik öz-yeterlik faktörlerinde çalışmaya katılan 20 yaş ve altı öğretmen adaylarının lehine anlamlı fark elde etmişlerdir.

Araştırmada elde edilen bir diğer bulguya göre; genel öz-yeterlik algısı düzeyleri ile yaş arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma vardır. Yaşı 17-21 ve yaşı 22-26 olan öğrencilerin genel öz-yeterlik algılarına ilişkin ortalamalar incelendiğinde yaşı 22-26 olan öğrencilerin genel öz-yeterlik algısı düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

Bireylerin gerek özel hayatlarında gerekse okul ve iş hayatlarında olan zorluklar karşısında verdikleri mücadele ve yaşamlarında daha fazla sorumluluk almaları onların hayata karşı daha güçlü durmalarını sağlamaktadır. Elde ettikleri bu tecrübeler kişileri daha da olgunlaştırmaktadır. Bu da bireylerin yaşları ilerledikçe genel özyeterlilik düzeylerinin yükselmesine neden olabilir. Fakat Aydıner (2011)'in "Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Amaçlarının Alt Boyutlarının Genel Öz-yeterlik Yaşam Doyumu ve Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi" isimli yüksek lisans çalışmasından elde ettiği sonuçlar, bizim çalışmamızdan elde ettiğimiz sonuçları desteklememektedir. Aydıner'in çalışmasına göre; Üniversite öğrencilerinin yaşa bağlı olarak genel öz-yeterlik düzeylerinde fark olmadığı Ancak yaşa bağlı olarak ölçeklerden alınan ortalama puanlarda yaşla doğru orantılı olarak genel öz-yeterlik düzeyi puanlarının arttığını ifade etmiştir.

Elde edilen bulgulardan biri de araştırmaya katılan öğrencilerin akademik öz-yeterlik ve genel öz-yeterlik algı düzeyleri arasında anne ve baba eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma olmamasıdır. Bu bulgudan hareketle öğrencilerin anne ve baba eğitim

http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2018.87 **Araştırma Makalesi** **ISSN: 1305-020**

düzeylerinin öğrencilerin genel ve akademik öz-yeterlik algı düzeylerini etkilemediği söylenebilir. Günümüzde anne ve baba eğitim düzeyleri ne olursa olsun çocuklarının eğitiminde daha bilinçli tutum sergilemektedir. Bunda okullardaki rehber öğretmenlerinin, sınıf öğretmenlerinin velileri bilgilendirmesi veya medyadaki eğitici programların etkisi olabilir. Kılınç ve Örs (2017)'ün "Ebelik ve Hemşirelik Öğrencilerinin Öz-yeterlik Algı Düzeyleri ve Etkili Faktörler" başlıklı çalışmalarında elde ettikleri bulgular bizim çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Fakat literatür taramasında anne-baba eğitim düzeyi ile çocukların öz-yeterlik algıları arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışma yok denecek kadar azdır. Bunlar arasında bizim çalışmamıza paralellik göstermeyen yani farklı sonuçlar elde edilen çalışmalara rastlanmıştır. Bunlardan biri Özgen ve Bindak'a aittir. Özgen ve Bindak (2011) "Lise Öğrencilerinin Matematik Okuryazarlığına Yönelik Öz-yeterlik İnançlarını Belirleme"ye yönelik çalışmalarında lise öğrencilerinin matematik okuryazarlığı öz-yeterlik inançlarının anne-baba eğitim durumu göre anlamlı farklılık gösterdiğini belirlemiştir.

Bu çalışmaya katılan öğrencilerin akademik öz-yeterlik algı düzeylerinin öğrenim gördükleri sınıflara göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığı vardır. Bu bulgudan hareketle öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf düzeylerinin öğrencilerin akademik öz-yeterlik algısı düzeylerini etkilediği söylenebilir. 3. sınıfta öğrenim gören öğrenciler ile 1. sınıfta öğrenim gören öğrenciler ve 4. sınıfta öğrenim gören öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu bulgudan hareketle 3. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin akademik öz-yeterlik algılarının daha yüksek olduğu söylenebilir. Bu sonuçlar Birer ve diğ. (2013)'nin "Müzik Öğretmeni Adaylarının Mesleki Öz-yeterlik Durumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" çalışmasında elde ettiği sonuçlarla paralellik taşımaktadır.

http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2018.87 **Araştırma Makalesi** **ISSN: 1305-020**

Grafik Tasarım eğitimi alan üniversite öğrencilerinin farklı değişkenlere göre genel ve akademik özyeterliliklerinin belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada elde edilen bulgulara göre; öğrencilerin genel öz-yeterlik algı düzeylerinde, öğrenim gördükleri sınıflara göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır. Bu bulgudan hareketle öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf düzeylerinin öğrencilerin genel öz-yeterlik algısı düzeylerini etkilediği söylenebilir. 4. sınıf öğrenciler ile 1. sınıfta öğrenim gören öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu bulgudan hareketle 4. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin genel öz-yeterlik algılarının daha yüksek olduğu söylenebilir. Literatür taramasında elde ettiğimiz bulguları destekleyen çalışmalar (Altıntaş ve diğ., 2012; Özgen ve Bindak,2011; Doğan ve diğ., 2012) mevcuttur. Fakat farklı sonuçlar elde edilen çalışmalar da(Yılmaz ve diğ., 2006;Yokuş, 2014)bulunmaktadır.

Araştırmada elde edilen bulgulardan en manidar olan sonuç, öğrencilerin akademik öz-yeterlik algısı düzeyleri ile genel öz-yeterlik algısı puanları arasında orta düzeyde negatif yönlü anlamlı bir ilişki olmasıdır. Bu bulguya göre; öğrencilerin genel öz-yeterlik puanları arttıkça akademik öz-yeterlik puanları düşmektedir. Normalde genel öz-yeterlik algıları yükseldikçe akademik öz-yeterlik algılarının da yükselmesi beklenir. Literatür taraması yapıldığında bizim araştırmamıza benzer çalışmalar bulunmamaktadır. Milli (2015) müzik öğretmen adaylarının genel öz-yeterlikleri arttıkça müzik yeteneğine yönelik öz yeterliklerinin de arttığı sonucuna ulaşmıştır. Tabancalı ve Çelik (2013)'in çalışması da Milli ile paralellik göstermektedir.

Grafik Tasarım çoğunlukla uygulamaya yönelik olduğu için birey gelişen teknoloji ve gelişen iletişim ortamları hakkında güncel bilgileri takip etmek, sürekli olarak bilgi ve becerilerini geliştirmek zorundadır. Çünkü Grafik Tasarım alanı yaşam boyu öğrenmeyi gerektirir. Bunun bilincinde olan grafik tasarımcı veya bu alanda eğitim alan öğrenciler, ben tamamen bu alana hâkimim diyemez. Çünkü sürekli bir gelişim göstermelidir. Bu nedenle

http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2018.87 **Araştırma Makalesi** **ISSN: 1305-020**

akademik anlamda öz-yeterlik algıları yüksek çıkmamış olabilir. Grafik Tasarım eğitimi alan öğrencilerinin akademik öz-yeterlik algılarının düşük çıkmasının sebepleri nitel araştırma tekniğiyle araştırılabilir.

Bireyin sahip olduğu öz-yeterlik algısı eğitim-öğretim sürecini, mesleki başarısını ve özel hayatındaki ilişkilerini etkilemektedir. Bu nedenle öğrencilerin öz-yeterlik algılarını güçlendirmeye yönelik bireysel ihtiyaçlar dikkate alınarak öğretim yapılması ve öğrenci niteliklerine uygun olarak çeşitli öğretim yaklaşımlarının belirlenmesi önerilebilir.

Ayrıca bu araştırma, ülkemizin farklı bölgelerinde ve farklı ülkelerdeki üniversitelerin Grafik Tasarım bölümü öğrencileriyle tekrarlanarak karşılaştırmalar yapılabilir, bağımsız değişkenlerin etkisi test edilebilir.

Makalenin Bilimdeki Konumu (Yeri)

Eğitim Bilimleri/Sanat Eğitimi

Makalenin Bilimdeki Özgünlüğü

Literatür taraması yapıldığında lise ve farklı disiplin alanlarında eğitim alan üniversite öğrencilerinin genel veya akademik öz-yeterlik algıları incelenmiş. Fakat özellikle hayat boyu öğrenme gerektiren bir alan olan Grafik Tasarım alanında yapılmamıştır. Bu alanda ilgili çalışmanın olmaması böyle bir çalışmanın yapılmasını gerekli kılmıştır.

Kaynaklar

Ağaoğlu, C. (2012). *Cinsiyetleri Farklı Üniversite İkinci Sınıf Öğrencilerinin İyilik Hali Boyutlarına Göre Öz-yeterlik Ve Sürekli Öfkelerinin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.

http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2018.87 **Araştırma Makalesi** **ISSN: 1305-020**

Alcı, B., Erden, M. ve Baykal, A. (2008). Üniversite Öğrencilerinin Matematik Başarıları ile Algıladıkları Problem Çözme Becerileri, Öz-yeterlik Algıları, Bilişüstü Öz düzenleme Stratejileri ve ÖSS Sayısal Puanları Arasındaki Açıklayıcı ve Yordayıcı İlişkiler Örüntüsü, *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi,* Cilt. 25 (2), s:53-68.

Altıntaş, E., Özdemir, A. Ş. ve Kerpiç, A. (2012). Öğretmen Adaylarının Matematik Okuryazarlığı Öz-yeterlik Algılarının Bölümlere Göre Karşılaştırılması, *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 2, Sayı 2, 26-34.

Altun, F. ve Yazıcı, H. (2012) Üstün Yetenekli Öğrencilerin Benlik Kavramları ve Akademik Öz-yeterlik İnançları: Karşılaştırmalı Bir Çalışma, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 12(23), 319 – 334.

Akbay, S. E.(2009). *Cinsiyete Göre Üniversite Öğrencilerinde Akademik Erteleme Davranışı: Akademik Güdülenme, Akademik Öz-yeterlik ve Akademik Yükleme Stillerinin Rolü.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

Aslan, H. ve Doğan, Ü. (2017). Bilim ve Sanat Merkezi Öğretmenlerinin Öz-yeterlik Algılarının İncelenmesi, *Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi,* 7(1), 172-191.

Aydın, R., Ömür, Y. E. ve Argon, T.(2014). Öğretmen adaylarının öz-yeterlik algıları ile akademik alanda arzularını erteleme düzeylerine yönelik görüşleri, *Eğitim Bilimleri Dergisi,* Haziran Cilt-Sayı: 40, s: 1-12.

Aydıner, B. B. (2011*). Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Amaçlarının Alt Boyutlarının Genel Öz-yeterlik Yaşam Doyumu Ve Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Bandura, A., Barbaranelli, C., Caprara,G.V. and Pastorelli,C. (2001). Self-Efficacy Beliefs as Shapers of Children's Aspirations and Career Trajectories, *Child Development*, 72(1), 187-206.

http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2018.87 **Araştırma Makalesi** **ISSN: 1305-020**

Birer,A. R. H. ve Sonsel, Ö.B. (2013). Müzik Öğretmeni Adaylarının Mesleki Öz-yeterlik Durumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi: Selçuk Üniversitesi Örneği, *NWSA-Fine Arts E-Journal of New World Sciences Academy,* 8, (4), 389-398.

Buluç, B. ve Demir, S.(2015). İlk ve Ortaokul Öğretmenlerinin Öz-yeterlik Algıları ile İş Doyumları Arasındaki İlişki, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)* 16(1), 289-308.

Bülbül, T.ve Çuhadar, C. (2012). Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Öz-yeterlik Algıları ile Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Yönelik Kabulleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 474 – 499.

Çuhadar, C., Gündüz, Ş.ve Tanyeri, T. (2013). Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Ders Çalışma Yaklaşımları ve Akademik Öz-yeterlik Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 9(1), 251-259.

Davıs, W. D.,Fedor, D. B. ,Parsons, C. K. and Herold, D. M. (2000). The Development of Self-Efficacy during Aviation Training, *Journal of Organizational Behavior*, 21(8), 857-871.

Doğan, N., Beyaztaş, D. İ.ve Koçak, Z.(2012). Sosyal Bilgiler Dersine İlişkin Öz-yeterlik Düzeyinin Başarıya Etkisinin Sınıf ve Cinsiyete Göre İncelenmesi: Erzurum İli Örneği, *Eğitim ve Bilim,* 37(165), 224-237

Elkatmış, M. (2018). Öğretmen Adayları ve Öğretmenlerin Öz Yeterlik İnançlarının Karşılaştırılması, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, 33(2), 402-416.

Ergür, D. (2016).İngilizce Öğrencilerinin Öz Benlik Saygısı ve Akademik Öz-yeterlik Algılarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 2(2),125-148.

Güneş, Z. Ö., Barış, Ç. Ç.ve Kırbaşlar, F. G. (2013). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Matematik Okuryazarlığı Öz-yeterlik Düzeyleri İle Eleştirel Düşünme Eğilimleri

http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2018.87 **Araştırma Makalesi** **ISSN: 1305-020**

Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi, *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi* Sayı 19 (1) 47-64.

Hancı yanar, B. ve Bümen, N. T. (2012). İngilizce İle İlgili Öz-yeterlik İnancı Ölçeğinin Geliştirilmesi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20 (1), 97-110.

Karasar, N. (2011). Bilimsel Araştırma Yöntemleri, (22. Baskı). Nobel Akademik Ankara: Yayıncılık.

Karl, K. A. , O'leary-Kelly, A. M. And Martocchio, J. J. (1993). TheImpact of Feedback and Self-Efficacy on Performance in Training, *Journal of Organizational Behavior*, 14(4), 379-394.

Kılınç, M. ve Örs, M (2017). Ebelik ve Hemşirelik Öğrencilerinin Öz-yeterlik Algı Düzeyleri ve Etkili Faktörler, (Ed: Emine Babaoğlan, Erkan Kıral, Adem Çilek ve Ferah Güçlü Yılmaz),1. Baskı, s: 81-90, Eğitim Yöneticileri ve uzmanları Derneği (Eyuder): Ankara

Korkut, K.ve Babaoğlan, E.(2012). Sınıf Öğretmenlerinin Öz-yeterlik İnançları, *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 8(16), 269-281.

Köseoğlu, P.(2010). Biyoloji Eğitiminde Birleştirme Tekniği Temelli Öğretimin Akademik Başarı, Öz-yeterlik Ve Tutuma Etkisi, *Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, 39, 244-254.

Kurt, H.ve Ekici, G.(2013). Öğretimde planlama ve değerlendirme dersinin öğretmen adaylarının öğretim süreci öz-yeterlik algısına etkisi, *İlköğretim Online*, 12(4), 1157-1172,

Küçükyılmaz, E. A. ve Duban, N. (2009). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Fen Öğretimine Yönelik Öz-Yeterlik İnançları Ve Öz-Yeterlik İnançlarını Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüşleri, *e-Journal of New World Sciences Academy*, 4(1), 71-83.

http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2018.87 **Araştırma Makalesi** **ISSN: 1305-020**

Laçin, B. G. D. (2015). *Üniversite Öğrencilerinde Özyeterlilik Ve Stresle Başa Çıkma Stratejilerinin Bilişsel Esnekliği Yordama Düzeyleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Milli, M. S.(2015). Müzik Öğretmeni Adaylarının Genel Öz-yeterlik ve Müzik Yeteneğine yönelik Öz-yeterlik Algılarının İncelenmesi, *The Journal of Academic Social Science Studies International Journal of SocialScience*, 41, 417-431.

Mutlu, H. S. (2017)Seramik Eğitiminin Bir Hekime Katkıları, *Inonu University Journal of Arts and Design*, 7(16), 18 - 30.

Nuri, C., Direktör, C. ve Serin, N. B.(2017). Üniversite Öğrencilerinin Akademik Öz-yeterlik İnancının Yordayıcısı olarak Anne-Babaya Bağlanma, *Current Research Education*, 3(1), 15-23.

Öksüz, Y.ve Coşkun, K. (2012). Öğretmenlik Uygulaması I-II Derslerinin Zihin Engelliler Öğretmen Adaylarının Öz-Yeterlilik Algılamaları Üzerindeki Etkisi, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 13(2), 131-155.

Öncü, H. (2012). Akademik Öz-yeterlik Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 13(1), 183-206.

Özgen, K. ve Bindak, R. (2011). Lise Öğrencilerinin Matematik Okuryazarlığına Yönelik Öz-Yeterlik İnançlarının Belirlenmesi, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(2), 1073-1089.

Saracaloğlu, A. S.,Certel, Z.,Varol, S. R. ve Bahadır, Z. (2012). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Öz-yeterlik İnançları ve Denetim Odaklarının İncelenmesi, *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Dergisi*, Haziran, 3 (2), 54-65.

Şirin, E. F. ve Duman, S. (2018). Cinsiyete Göre Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinde Akademik Erteleme Davranışı: Genel Erteleme ve Akademik Özyeterliğin Rolü, Türk Spor Bilimleri Dergisi 1(1),1-10.

http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2018.87 **Araştırma Makalesi** **ISSN: 1305-020**

Tabancalı, E. ve Çelik, K. (2013). Öğretmen Adaylarının Akademik Öz-Yeterlikleri İle Öğretmen Öz-Yeterlilikleri Arasındaki İlişki, *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 1167-1184.

Tierney, P.and Farmer, S. M. (2002). Creatıve Self-Efficacy: Its Potential Antecedents and Relationship to Creatıve Performance, *The Academy of Management Journal*, 45(6), 1137-1148.

Topal, M. ve Akgün, Ö. E. (2014). Eğitim Fakültesinde Okuyan Öğretmen Adaylarının Eğitim Amaçlı İnternet Kullanımı Öz-Yeterlik Algılarının İncelenmesi: Sakarya Üniversitesi Örneği, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23 (1), 343-364.

Türkeli, Hazar, Demir ve Namlı (2017). Beden Eğitimi ve Spor Alanında Pedagojik Formasyon Alan Öğrencilerin Öğretmen Özyeterlilikleri ile Mesleğe Yönelik Tutumlarının İncelenmesi, İnönü Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi (İÜBESBD), 4(3),01-11.

Usher, E., L. and Pajares, F. (2008). Sources of Self-Efficacy in School: Critical Review of the Literature and Future Directions, *Review of Educational Research*, 78 (4), 751-759.

Yılmaz, M., Gerçek, C., Köseoglu, P.ve Soran, H.(2006). Hacettepe Üniversitesi Biyoloji Öğretmen Adaylarının Bilgisayarla İlgili Öz- Yeterlik İnançlarının İncelenmesi, *H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi* (H.U. Journal of Educalion). 30, 278-287.

Yokuş, T. (2014). Müzik Öğretmeni Adaylarının Eğitme Öğretme Öz-Yeterlikleri Açısından Değerlendirilmesi, *e- sanat eğitimi dergisi*, 2(2), 43-56.

Yurdakul, A.(2015*). Örgütsel Narsizm İle Öğretmenlerin Özyeterlilik Algıları Arasındaki İlişki,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.

Summary

http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2018.87 **Araştırma Makalesi** **ISSN: 1305-020**

Problem Statement: In today's world, defined as 'the age of information and communication', individuals are born into and grow up in a digital world. Children begin to use and are interested in these digital tools in their early years. This provides individuals with the ability to think creatively, skills to collect more information and experience. That digital technologies are often used competently in our daily lives also results in the need for specialists in the field of Graphic Design, as it is in many other professions. Educational institutions play an important and prominent role in raising both academically and socially competent individuals who have abilities to use the technology that suits today's working conditions. Universities are one of these educational institutions.

In order to carve out a respectable niche in contemporary society are preferred individuals with high perception of self-efficacy and confidence in general and academic senses.

The aim of the universities that educate young people –our tomorrows– is to raise individuals with high general and academic self-efficacy, as well as to educate learners through academic knowledge and prepare them for their future professions. Identifying self-efficacy perceptions of the students, especially when they start university, will help us get clues about education process and their future careers. This will enable us to obtain evidence of how enthusiastic and responsive the students will be in their vocational training and how or to what extent they will exhibit academic achievement; thus, it will make it easier for us to better recognize them throughout the educational process. As a result, it will be useful and contribute to organize educational programs to improve students' general and academic self-efficacy perceptions. It is assumed that the theoretical and practical information in this research will provide a resource for further research and future researchers.

YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi (YYU Journal of Education Faculty), 2018; 15(1):790-818, http://efdergi.yyu.edu.tr

http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2018.87 **Araştırma Makalesi** **ISSN: 1305-020**

Purpose of the Study: This study aims to determine general and academic self-efficacy levels of university students studying graphic design in terms of variables such as gender, age, and education level of their parents

Method: In this study was utilized a survey model to determine the current situation.

The sample group of the research consists of 158 students studying in the Department of Graphic Design in the Faculty of Fine Arts and Design in Inonu University, Gazi University and Necmettin Erbakan University during fall semester of 2017-2018 academic year. Sampling was not preferred in the research and it was strived to reach all of the students.

As data collection tools were Academic Self-efficacy Scale, and The Self-efficacy Scale.

Data were analyzed using Independent Samples t-test, One-way Analysis of Variance (ANOVA), Kruskal-Wallis Test and Pearson Product-Moment Correlation Analysis. Level of significance was taken as 0.05.

Findings and Discussions: Another finding we obtained in the research is that there is a statistically significant difference between the levels of general self-efficacy perception in terms of age. When the mean scores regarding the general self-efficacy perceptions of the students at the age of 17-21 and 22-26 are examined, it is observed that the students at the age of 22-26 have a higher level of general self-efficacy perceptions.

Another finding is that there is no statistically significant difference between the academic self-efficacy and general self-efficacy perceptions of the students in the research in terms of the education levels of their parents.

The academic self-efficacy and general self-efficacy perceptions of the students statistically differs in terms of the classes / grades they study. From this finding, it can be inferred that the class levels the students study have influenced their academic self-efficacy level. There exists

http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2018.87 **Araştırma Makalesi** **ISSN: 1305-020**

a significant difference between scores of students in 3rd grades, i.e. junior students, and those of students currently study in the 1st and 4th grades. With reference to this finding, it can be uttered that the students study in the 3rd grade have higher level of academic self-efficacy perceptions.

The level of general self-efficacy perceptions of the students statistically differ in terms of the classes / grades they study. With reference to this finding, it can be inferred that the class levels the students study have influenced their level of general self-efficacy perception. There exists a significant difference between scores of students in 4th grades, i.e. senior students, and those of students currently study in the 1st grade. With reference to this finding, it can be concluded that the students study in the 4th grade have higher level of general self-efficacy perception.

The most significant finding in the research is that there is a significant relationship, moderate and negative, between students' levels of academic self-efficacy and their perceptions of general self-efficacy.

Conclusions and Recommendations: Since graphic design is mostly application-oriented, the individuals have to keep up-to-date information about the developing technology and communication media, and to constantly improve their knowledge and skills. Graphic design requires lifelong learning. Being aware of this fact, any graphic designer, or the students who are trained in this field, cannot say "I totally know everything in this domain." Because, s/he must exhibit a continuous improvement. For this reason, the self-efficacy perceptions may not be high in the academic sense. The reasons why the academic self-efficacy perceptions of university students studying graphic design are low can be investigated by qualitative research techniques.

The self-efficacy perception an individual has influences relationships in education-teaching process, professional achievement and personal life. For this reason, it may be recommended

http://dx.doi.org/10.23891/efdyyu.2018.87 **Araştırma Makalesi** **ISSN: 1305-020**

to teach to strengthen their self-efficacy perceptions by taking the individual needs of the students into consideration, and to determine various teaching approaches in accordance with student qualifications.

Keywords: Self-efficacy, Academic self-efficacy, Graphic Design